

Internt notat

Fra:

Ingjerd K. Dahl

Saksnr.: 21/6167-4

Dato: 15.04.2021

Høringsnotat ny forskrift om kriterier for søkere om jernbaneinfrastrukturkapasitet

1 Innledning

Statens jernbanetilsyn viser til Prop. 101 LS (2019-2020), om *Endringer i jernbaneloven mv. (fjerde jernbanepakke) og samtykke til deltakelse i to beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2012/34/EU om et felles europeisk jernbaneområde og rettsaktene som utgjør fjerde jernbanepakke*. Vi er av Samferdselsdepartementet bedt om å forberede gjennomføring i norsk rett av de rettsaktene som gir utfyllende bestemmelser til jernbaneloven og jernbaneforskriften¹, herunder *forordning (EU) 2015/10 om kriterier for søkere om jernbaneinfrastrukturkapasitet*. Denne rettsakten vil i det videre omtales som forordningen.

Forordningen utgjør en såkalt gjennomføringsforordning (implementing regulation) som begrenser seg til å utdype og presisere direktivforpliktelser etter direktiv 2012/34/EU. Samferdselsdepartementet har bedt om at forordningen gjennomføres i en forskrift tett opp til den eventuelle ikrafttredelsen av den nye jernbaneforskriften², og slik at forskriften vil utgjøre en korrekt gjennomføring av rettsakten når det oppstår en EØS-forpliktelse om slik gjennomføring ovenfor Norge.

Nedenfor gir vi en gjennomgang av de mest sentrale bestemmelsene i forordningen.

2 Oversikt

I medhold av direktiv 2012/34/EU om etablering av et felles europeisk jernbaneområde artikkel 41 nr. 2 gis infrastrukturforvaltere mulighet til å stille krav til søkere for å sikre at deres forventning om fremtidige inntekter og utnytting av infrastruktur kan oppfylles. Forordningen gir nærmere regler om kriteriene som må følges for disse kravene, jf. artikkel 41 nr. 3.

¹ Brev av 10. september 2020 «Nærmere om gjennomføring i norsk rett av direktiv 2012/34/EU med tilhørende endringsdirektiv og rettsakter»

² Utkast til ny jernbaneforskrift, ny forskrift om sikkerhet og tekniske forhold ved jernbanen og endringer i forskrift om gjennomføring av kollektivtransportforordningen:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---utkast-til-ny-jernbaneforskrift-2020/id2721233/?expand=horingsnotater>

3 Kommentarer til de enkelte bestemmelsene

Hovedpoenget er at kravene som stilles til søkerne i medhold av forordningen skal være rimelige, åpne og ikke-diskriminerende. En generell hjemmel for infrastrukturforvalter til å stille krav til søkere fremgår av forordningens artikkel 1. Videre oppstiller artikkel 3 nærmere vilkår for krav eller finansielle garantier, mens artikkel 4 presiserer hvilket nivå og hvilken varighet krav/finansielle garantier kan ha. Finansielle garantier kan ikke overstige et hensiktsmessig nivå som står i forhold til forventet virksomhetsnivå.

For å vurdere hensiktsmessigheten av kravene bør det blant annet tas hensyn til at det ofte ikke stilles tilsvarende krav til finansielle garantier for bruk av infrastrukturen til konkurrerende transporttyper.³ Derfor bør kravene begrenses til det som er absolutt nødvendig både med hensyn til nivå og varighet for å sikre rettferdig konkurranse mellom de forskjellige transporttypene. I tillegg vil disse finansielle garantiene kun regnes som hensiktsmessige dersom de er nødvendige for å sikre infrastrukturforvalters fremtidige inntekster og utnyttelse av infrastrukturen.

4 Konsekvenser av forslaget

Gjennomføringen av forordningen vil medføre mer detaljerte og utfyllende kriterier til krav eller finansielle garantier som infrastrukturforvalter stiller til søkere om jernbanekapasitet. Forordningen begrenser nivå og varighet på disse kravene, noe som innebærer at søkere får utvidet beskyttelse mot uhensiktsmessige krav eller finansielle garantier.

³ Se fortalens avsnitt (4)